

ANG SYNODAL NGA IMPLEMENTASYON SA ARTSIDYOSIS SA SUGBO

Pasiuna:

Tubag sa Catholic Bishops' Conference of the Philippines "Sulong-Padayon National Synodal Framework", ang Archdiocese of Cebu mipatuman og konkreto ug padayon nga mga inisyatiba aron mahubad ang nasudnong panan-aw sa *synodality* ngadto sa lokal nga pastoral nga lihok. Kini nga mga paningkamot naka-focus sa *formation, structure, long-term planning*, ug inisyal nga implementasyon, sama sa mosunod:

1. **Formation and Orientation** - Niadtong Septyembre 1, 2025, ang Archdiocese of Cebu nag-host sa *Workshop on the Implementation of the Sulong-Padayon Synodal Framework* nga gipangunahan sa National Synodal Team. Kini nga kalihokan nakapalig-on sa hiniyang pagsabot ug paningkamot sa kaparian, relihiyoso, ug mga lay lider padulong sa usa ka synodal nga pamaagi sa pagka-Simbahan.
2. **Pag-ila pinaagi sa Panukiduki (Research-Informed Discernment)** - Niadtong Oktubre 10, 2025, ang UST-CBCP Team nagpresentar ug nag-validate sa *Research on Synodality* alang sa Metropolitan Province of Cebu (DuCeTagMaTa). Ang mga resulta sa panukiduki magsilbing giya ug basihan sa lokal nga synodal nga pagplano ug pastoral nga prayoridad.
3. **Pagtukod sa Synodal nga Istruktura (Establishment of Synodal Structure)** - Ang Archdiocese nagtukod sa *Coordinating Council on Synodal Transformation (CCOST)* nga adunay 32 ka miyembro nga gitahasan sa paggiya, pagcoordinate, ug pagmonitor sa pagpalambo ug implementasyon sa Archdiocesan Synodal Pastoral Plan, subay sa CBCP Sulong-Padayon framework.
4. **Long-Term Pastoral Planning (2025–2034)** - Giya sa nasudnong framework, sa mga resulta sa duha ka Archdiocesan consultations (2022 ug 2024), ug sa pastoral nga panan-aw ni Arsobispo Alberto S. Uy, ang CCOST naghimo og 9-ka-tuig nga Pastoral Synodal Implementation Plan (2025–2034). Kini nga plano naglakip sa duha ka dakong kasaulogan sa Simbahan:
 - Ang *Great Jubilee of Redemption (2033)* – Ang pagsaulog sa ika-2,000 ka tuig sa kaluwasan nga gitanyag ni Kristo
 - Ang ika-100 ka tuig nga anibersaryo sa pagka-Artsidyosis sa Sugbo (2034)
5. **Pormal nga Paglunsad sa 9-ka-Tuig nga Synodal Journey** - Niadtong Nobyembre 30, 2025, pormal nga gilunsad sa Archdiocese ang 9-ka-tuig nga synodal nga panaw ubos sa tema: **"Archdiocese of Cebu 2034: Journeying Together as a Church Fully Alive."** Apil sa paglunsad ang pagpaila sa opisyal nga logo, theme song, ug mga tema matag tuig nga maggiya sa tibuok panaw.
6. **Inisyal nga mga Lakang sa Implementasyon**
 - Ang mga tema matag tuig gilakip dayon isip giya sa homiliya sa *Simbang Gabi* ug *Misa de Gallo* sa 2025.
 - Gitukod ang *Secretariat for AOC 2034* ilalom sa Office of the Archbishop aron magmonitor ug mosuporta sa implementasyon.
 - Ang matag tuig nga strategic pastoral plans sugod 2026, gisugdan dayon ubos sa giya sa Coordinating Council on Synodal Transformation (CCOST), ubos sa Tema: **Simbahan nga Namati: Pagpamati sa Tingog sa Diyos ug sa mga Pagbakho sa Iyang Katawhan (Listening Church: Hearing God's Voice and the Cries of His People)**

**A. ARTSIDYOSIS SA SUGBO 2034: KAUBANG NAGPANAW ISIP USA KA BUHI NGA SIMBAHAN
(3 ka Haligi: Magkat-on, Magsaulog, Magsaksi)**

By Most Rev. Alberto S. Uy, D.D.
Archbishop of Cebu

Usa ka Buhi nga Simbahan: Magkat-on, Magsaulog, ug Magsaksi sa Pagtuo

Minahal kong mga igsoon diha kang Kristo,

Isip inyong Arsobispo, nagtinguha ako nga ang Artsidiyosis sa Sugbo mahimong usa ka buhing Simbahan — usa ka katilingban sa mga magtutuo nga dili lang mosugid sa pagtuo, kondili magsaksi niini nga maalamon, malipayon, ug madasigon.

Ang usa ka buhing Simbahan dili masukod sa gidaghanon sa mga motambong sa Misa o sa kadak-on sa atong mga balay-alamponan. Ang Simbahan mahimong buhi kung ang pagtuo ginakat-on, ginasaulog, ug ginapamatud-an diha sa inadlaw-adlaw nga kinabuhi.

Kining tulo — ang pagkat-on, pagsaulog, ug pagsaksi sa pagtuo — mao ang mga haligi sa usa ka buhi nga Simbahan. Kung anaa kining tanan, ang Simbahan magginhawa uban sa Espiritu. Apan kung adunay usa nga mawala niini, ang Simbahan hinayhinay nga mawad-an sa iyang kainit ug kadasig.

1. Usa ka Simbahan nga Nagkat-on ug Nakasabot sa Pagtuo

Una, ang buhi nga Simbahan mao ang Simbahan nga nagkat-on ug nakasabot sa pagtuo. Ang pagtuo dili lang usa ka pagbati o panulondon sa pamilya — kini usa ka relasyon nga motubo pinaagi sa pagsabot. Kinahanglan kita nga mahimong katawhan nga maningkamot sa pag-ila og maayo sa Dios, sa pagtuon sa Iyang Pulong, ug sa pagpamalandong kon unsaon kini pagpuyo sa atong kinabuhi karon.

Tungod niana, ang katekesis ug pag-umol importante kaayo. Ang atong mga pari kinahanglan magmatinud-anon sa ilang papel isip mga magtutudlo sa pagtuo, ilabi na pinaagi sa ilang mga homiliya. Ang atong mga katekista ug magsasangyaw kinahanglan magpadayon sa ilang misyon sa pagpasabot sa pagtuo sa klaro ug madasigon nga paagi. Ug ang mga ginikanan kinahanglan makasabot nga sila ang unang magtutudlo sa pagtuo sa ilang mga anak.

Ang pagtuo kinahanglan itudlo, ipasabot, ug ipakita sa kinabuhi. Kung kita magkat-on sa pagtuo uban ang pagkamapaubsanon, mahimo kitang lig-on diha sa kamatuoran.

2. Usa ka Simbahan nga Nagsaulog sa Pagtuo

Ikaduha, ang buhi nga Simbahan mao ang katawhan nga nagsaulog sa pagtuo. Ang atong mga liturhiya ug mga sakramento dili lang buluhaton o obligasyon. Kini mao ang atong mga panagtagbo sa buhi nga Dios. Kung atong saulogon ang Eukaristiya uban ang kamatinud-anon ug dakong pagtahod, atong mabati nga si Kristo ania gayud uban kanato — nakighiusa kanato, nag-ayo kanato, ug nagpakaon kanato sa Iyang Lawas ug Dugo.

Apan ang Eukaristiya kinahanglan saulogon nga may kahulogan. Ang paagi sa atong pagsaulog kinahanglan makadasig sa mga magtutuo nga moapil sa aktibo, matinud-anon, ug malipayon nga paagi. Ang atong mga pari giawhag sa pagsaulog sa matag sakramento — misa, bunyag, kasal, pagdihog, ug uban pa — nga tinuod nga kahigayonan sa grasya, dili lang usa ka seremonya.

Kinahanglan tabangan nato ang atong katawhan nga makadiskobre pag-usab sa katahum sa Eukaristiya, aron ang pagtambong sa Misa dili na obligasyon, kondili usa ka dakong kagustohan— dili na simpleng buluhaton, kondili panagtagbo nga malipayon. Kung kita magsaulog uban sa kamapasalamaton, ang Simbahan mapuno gayud sa kalipay sa Espiritu.

3. Usa ka Simbahan nga Nagsaksi sa Pagtuo sa Adlaw-adlaw nga Kinabuhi

Ikatulo, ang buhi nga Simbahan mao ang Simbahan nga nagapamatuod sa pagtuo sa adlaw-adlaw nga kinabuhi. Ang pagtuo kinahanglan moawas ngadto sa gugma, pagkamatinud-anon, kaluoy, ug pag-alagad. Ang atong debosyon tinuod lamang kung kini makita sa buhat — gugma sa isigkatawo, pag-atiman sa kinaiyahan, ug pagbarug alang sa kamatuoran ug hustisya.

Makaguol nga daghan sa atong mga nabunyagang Katoliko, Kristiyano lamang sa ngalan. Adunay mga lider nga na-edukar sa atong mga Katolikong eskwelahan apan nahimong kurakot o dili matinud-anon. Kung ang matag gibunyagang Kristiyano magpuyo gayud sa iyang pagtuo — sa panimalay, sa trabaho, ug sa katilingban — lahi unta kaayo ang dagway sa atong nasod.

Ang kalibutan motuo sa Ebanghelyo kung mabati niini ang Maayong Balita pinaagi kanato. Usa ka Simbahan nga nangalagad, nagpakaon sa mga gigutom, nagbisita sa mga masakiton, naglipay sa mga masulob-on, ug nanalipud sa mga kabus — mao kana ang Simbahan nga nagdalag kahayag.

Katapusang Pulong | Ang Atong Hiniusang Panaw Pastoral

Minahal kong mga higala, kining tulo — pagkat-on, pagsaulog, ug pagpamatuod sa pagtuo — dili lamang mga maayong ideya. Kini ang atong pastoral nga mga prayoridad alang sa Artsidiyosesis sa Sugbo.

- Ang pag-umol maghimo kanato nga matinumanon sa kamatuoran.
- Ang liturhiya maghimo kanato nga mapasalamaton sa pagsimba.

- Ang misyon maghimo kanato nga mabungahon sa gugma.

Magkuyog kita sa paglakaw — kaming mga pari, relihiyoso, ug kamong mga layko — padulong sa usa ka Simbahan nga nagakat-on nga mapaubsanon, nagsaulog nga malipayon, ug nagsaksi nga matinud-anon.

Mao kini ang matang sa Simbahan nga tinuod nga buhi diha kang Kristo.

HALIGI 1: “PAGKAT-ON” (LEARNING)

Usa ka Katawhan nga Masaligon sa Pagpalawom sa Ilang Pagsabot sa Kristohanong Pagtuo Kanunay kong giingon nga aron ang Simbahan mahimong tinuod nga buhi, ang iyang mga sakop kinahanglan adunay halawom nga pagsabot sa pagtuo. Kay ang pagtuo nga wala masabti dali rang mawala; ang pagtuo nga wala maamoma mahimong maluya; ug ang pagtuo nga wala puy-i mahimong walay kapuslanan.

Buot kong mamalandong uban kaninyo kon unsaon nato, isip usa ka Artsidiyosesis, pagpalig-on sa pagsabot sa atong katawhan sa pagtuo — aron kita mahimong usa ka Simbahan nga buhi ug nagahatag ug kinabuhi.

1. Mga Programa nga Pagasugdan o Pagapalig-onon

Sa pagsugod, kinahanglan nato ang usa ka komprehensibong pastoral plan alang sa pag-umol sa pagtuo — usa nga makaabot sa tanang pangidaron, tanang ministryo, ug tanang parokya.

a. Programa sa Pagbag-o sa Katekesis sa Artsidiyosesis

Sugdan nato sa atong mga katekista, nga mao ang atong mga unang tigpasiugda sa pagpasunod sa pagtuo. Ato silang bag-ohon ug bansayon pag-usab, dili lamang sa doktrina kondili usab sa pagkamamugnaon ug kaluoy.

Mahimo kitang mopaila sa usa ka bag-ong serye sa pag-umol nga tawgon og “Faith Alive,” nga magatutok sa upat ka haligi sa Katesismo: ang Kredo, ang mga Sakramento, ang Moral nga Kinabuhi, ug ang Pag-ampo.

Sa samang higayon, dili usab nato kalimtan ang kalibotan sa digital. Ang atong kabatan-onan nagpuyo online, busa ang Ebanghelyo kinahanglan usab mabuhi online. Maghimo kita ug mubo nga mga video, infographics, ug podcasts nga nagpasabot sa pagtuo sa malipayon ug mahinungdanon nga paagi.

b. Mga Sentro sa Pag-umol sa Parokya

Sunod, matag parokya kinahanglan adunay o mobuhi pag-usab sa usa ka Parish Formation Center o Team — usa ka gamay nga pundok nga gitahasan sa padayon nga pag-umol sa mga lider, ginikanan, ug kabatan-onan.

Makahimo kita og binulan nga “Faith Talk Nights” o “Kape ug Katesismo” — dili pormal apan makahuluganon nga mga panagtigom diin ang mga parokyano makapangutana, makapaambit, ug motubo sa pagtuo.

c. Mga Semana sa Paghiusa sa Pagtuo ug Kinabuhi

Dayon, atong hiusahon ang pagtuo ug kinabuhi.

Magpasiugda kita ug mga tematikong semana — pananglitan, “Semana sa Pulong sa Diyos,” “Semana sa Pagtuo sa Pamilya,” o “Semana sa Laudato Si” — nga nagdugtong sa katekesis ngadto sa sosyal nga aksyon, ekolohiya, ug hustisya.

Kon ang pagtuo makahikap sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, kini mahimong tinuod.

d. Tulunghaan sa Pagtuo alang sa mga Hamtong

Sa katapusan, magtukod kita ug usa ka Faith School for Adults —usa ka tuig nga modular nga programa nga naghatag ug “mini-theology alang sa mga layko.”

Mahimo kini pinaagi sa blended learning — online ug personal sa district centers — aron bisan ang mga busy nga propesyonal makapalawom gihapon sa ilang pagsabot sa pagtuo.

e. Pagtinabangay uban sa Catholic Faith Defenders, mga Relihiyosong Organisasyon, Charismatic Renewal Movements, ug Covenanted Communities

Ang usa ka buhing Simbahan dili matukod pinaagi lamang sa mga opisina, kondili pinaagi sa mga magtutuo nga puno sa kadasig.

Busa atong ilhon ang dakong papel sa mga grupo sama sa Catholic Faith Defenders (CFD), nga maisog sa pagpanalipod ug pagpasabot sa pagtuo sa publikong diskurso ug social media.

Atong pasidunggan usab ang daghang relihiyosong organisasyon kansang espiritwalidad ug pag-alagad nahimong adlaw-adlaw nga katekesis pinaagi sa ilang pagsaksi ug debosyon.

Ang Charismatic Renewal Movements ug Covenanted Communities mga epektibong kaabag sa pag-umol sa pagtuo sa mga hamtong, sa paggiya sa mga pamilya, kabatan-onan, ug mga propesyonal pinaagi sa ilang mga cell groups, prayer groups, ug household gatherings.

Kinahanglan silang mahiusa ug makiglambigit sa mga paningkamot sa pag-umol sa parokya aron ang ilang mga gasa ug karisma makatukod gayod sa Lawas ni Kristo diha sa panaghiusa.

2. Mga Ministeryo ug mga Opisina nga Kinahanglan Mahilambigit

Siyempre, kining misyon dili mahimo sa usa lamang ka opisina. Kini usa ka hiniusang paningkamot.

- Komisyon sa Katekesis ug Relihiyosong Edukasyon (CCRE): Manguna nga ahensiya alang sa pagpalambo sa mga programa ug training modules.
- Komisyon sa Kaparian ug Seminary Formation: Pagsiguro nga ang pagbag-o sa katekesis mahimong kabahin sa pastoral nga prayoridad sa matag pari.
- Mga Komisyon sa Kabatan-onan, Pamilya ug Kinabuhi, ug mga Basic Ecclesial Communities (BECs): Pagdala sa katekesis ngadto sa pamilya ug katilingban — pagtuo nga gipaambit sa panimalay ug gipuy-ansa gagmayng pundok.
- Mga Katolikong Tulunghaan ug Campus Ministries: Pagpahiuyon sa edukasyonal ug mga programa sa pag-umol uban sa katekesis sa parokya, aron moutmol dili lamang ang maalamong hunahuna kondili matinumanong mga disipulo.
- Komisyon sa Social Communications: Paghimo ug mamugnaon ug digital nga materyales nga makapadani ug masabtan sa mga magtutuo.
- Catholic Faith Defenders ug Ecclesial Movements: Mga kaabag sa apologetics, doktrinal nga pagtudlo, ug ebanghelisasyon pinaagi sa pagpanghimatuod, publikong panaghisgot, ug digital outreach.

3. Mga Pangunang Magpalihok ug mga Tigpatuman

Kinsa man ang magpatuman niini nga damgo?

- Mga Parish Priest: Ang mga magbalantay nga naggiya sa direksyon sa katekesis sa matag katilingban.
- Mga Lay Formation Teams ug mga Katekista: Ang mga lalaki ug babaye nga nagtudlo dili lamang pinaagi sa mga pulong kondili pinaagi sa pagsaksi.
- Mga Katolikong Magtutudlo ug mga Administrador sa Tulunghaan: Mga kauban sa pagsiguro sa pagkamatitud-anon sa doktrina ug pastoral integration.
- Mga Lider sa Kabatan-onan ug mga Volunteer sa Social Media: Ang atong digital nga mga misyonero nga nagdala sa kahayag sa pagtuo ngadto sa online nga kalibotan.

- Mga Religious Congregations: Mga kauban sa retreats, recollections, ug theological formations.
- Faith Defenders, Charismatic Renewal Movements, ug Covenanted Communities: Mga key collaborators sa grassroots evangelization ug adult catechesis, nga nagtabang sa ordinaryong mga Katoliko sa pagpasabot ug pagkinabuhi sa ilang pagtuo uban sa kombiksyon ug kalipay.

4. Ang Dalang Pagasubayon

Mga hinigugma kong kaigsuonan, nagdamgo kita sa usa ka Simbahan diin ang matag sakop makahimo sa pagpasabot sa ilang pagtuo sa tin-aw, pagsaulog niini sa kalipay, pagkinabuhi niini adlaw-adlaw, ug pagpaambit niini uban sa pagsalig.

Aron kini matuman, kinahanglan natong bag-ohon ang atong katekesis, palig-onon ang atong mga laykong lider, ug dawaton ang bag-ong mga pamaagi sa ebanghelisasyon.

Apan labaw sa tanan, kinahanglan kitang mosalig sa Espiritu Santo, nga padayon nga nagatudlo sa Simbahan sa tanang butang.

Kon ang atong katawhan makasabot sa ilang pagtuo — dili lamang sa hunahuna kondili usab sa kasingkasing — ang Simbahan mahimong tinuod nga buhi.

Ug ang usa ka buhing Simbahan usa ka misyonerong Simbahan: nagaampo, nagaalagad, ug nagsaksi uban sa kalipay.

Himoa kini nga atong hiniusang misyon:

- Ang pagpabuhi sa pagtuo — sa atong mga pamilya, sa atong mga parokya, sa atong mga tulunghaan, ug sa atong mga kasingkasing.

Hinaut nga panalanginan sa Ginoo ang atong mga paningkamot ug himuon ang atong Artsidiyosesis nga usa ka buhing tulunghaan sa pagtuo, gugma, ug pag-alagad.

HALIGI 2: PAGSADYA UG PAGSIMBA (CELEBRATING)

Usa ka Katawhan nga Malipayong Nagsaulog sa Pagtuo Pinaagi sa Liturhiya ug sa mga Sakramento

Akong giingon nga aron ang Simbahan mahimong tinuod nga buhi, ang mga miyembro niini kinahanglan maningkamot sa pagsaulog sa pagtuo nga adunay lawom nga kahulugan pinaagi sa liturhiya ug sa mga sakramento.

Ang liturhiya dili lamang usa ka ritwal nga buhaton, kondili usa ka buhing pakigtagbo tali sa Diyos ug sa Iyang katawhan. Kon ang atong mga kasaulogan himuon uban sa pagtahod, pagsabot, ug

kinasingkasing nga pagsalmot, ang Simbahan mahimong buhi ug masanag. Apan kon ang atong pagsimba mahimong naandan lamang o mekanikal, ang atong pagtuo mahimong uga ug mahimulang gikan sa Diyos.

Busa, kita gitawag isip usa ka Artsidiyosesis sa pagbag-o sa atong kinabuhing liturhikal aron ang matag Eukaristiya ug sakramento mahimong tinuod nga pakigtambo kang Kristong buhi — nga nag-usab sa mga kasingkasing ug nagdasig sa misyon.

1. Mga Programa nga Sugdan o Palig-onon

Aron ang atong mga pagsaulog mahimong mas makahuluganon ug makahatag kinabuhi, gikinahanglan nato ang usa ka hiniusang plano alang sa pagbag-o sa liturhiya ug sakramental nga katesis sa tibuok Artsidiyosesis.

a. Programa sa Artsidiyosesis alang sa Pagbag-o sa Liturhiya

- Magpadayon sa pagpalambo ug pag-umol alang sa kaparian ug mga laykong ministro sa liturhiya (mga magbabasa, komentarista, miyembro sa koro, mga sakristan, mga usher, ug mga extraordinaryong ministro sa komunyon).
- Ipatuman ang disiplina ug pagtahod sa liturhiya — husto nga paggamit sa mga bisti liturhikal, sagradong musika, ug mga lihok nga nagapadayag sa katahom sa balaang pagsimba.
- Maglunsad og mga seminar nga “Liturhiya sa Kinabuhi” aron matabangan ang mga magtutuo sa pagsabot kon giunsa sa Eukaristiya paghulma sa adlaw-adlaw nga kinabuhi, hustisya, pag-atiman sa kinaiyahan, ug pag-alagad sa mga kabus.

b. Sakramental nga Katekesis ug Pagpangandam sa Pamilya

- Palig-onon ang mga programa sa pagpangandam alang sa bunyag, kumpirma, unang komunyon, ug kaminyoon aron masiguro nga ang mga pamilya ug mga ninong ug ninang makasabot gayod sa kahulogan sa mga sakramento.
- Maghatag og mga refresher course alang sa mga katekista ug mga tig-umol sa parokya aron ang ilang pagtudlo mahimong bibliikal, makapadani, ug pastoral.
- Magpasiugda og “Panagtagbo sa Pagtuo sa Pamilya” diin ang mga ginikanan ug kabataan magkahiusa sa pagtuon ug pag-ampo mahitungod sa mga sakramento.

c. Musika ug Sining alang sa Liturhiya

- Magtukod og Ministeryo sa Musika ug Sining sa Artsidiyosesis aron magbansay sa mga koro, kompositor, ug mga animator, nga magpahiuyon sa pagkamamugnaon ug kasolemne.
- Magpahigayon og mga workshop sa matag distrito bahin sa sagradong musika, ilabina sa paggamit sa mga liturhikal nga awit sa Filipino ug Cebuano nga nagapadayag sa pagtuo ug kultura.
- Magtukod og mga Komite sa Liturgical Arts sa matag parokya aron mapanindot ang mga dapit sa pagsimba ug mapreserbar ang sagradong sining ug arkitektura.

d. Programa sa Pagpalambo sa Liturhiya sa Domingo

- Suportahan ang padayon nga pag-umol sa mga pari ug diyakono sa pagwali aron ang ilang homiliya mahimong mas biblikal, pastoral, ug may kalabutan sa adlaw-adlaw nga kinabuhi.
- Maghatag og mga giya sa Misa ug online nga mga pamalandong aron matabangan ang mga magtutuo sa espiritwal nga pagpangandam sa dili pa ang pagsimba sa Domingo.
- Dasigon ang “Mga Domingo sa Pasalamat” diin ang mga parokyano magpaambit sa ilang mga pagsaksi kon giunsa sa mga sakramento pag-usab sa ilang kinabuhi.

e. Pag-umol sa Kabatan-onan ug Kabataan sa Liturhiya

- Buhion pag-usab ang Children’s Liturgy of the Word ug mga Youth Liturgical Team sa matag parokya.
- Magpahigayon og “Altar Servers’ Camps” o “Adlaw sa mga Batan-ong Liturgista” aron maumol ang mosunod nga kaliwatan nga malipayon, disiplinado, ug matitud-anong mga ministro.

2. Mga Ministeryo ug mga Opisina nga Kinahanglan Mahilambigit

Ang pagbag-o sa liturhiya nagkinahanglan og lig-on nga kolaborasyon tali sa nagkalain-laing mga komisyon ug ministeryo:

- **Komisyon sa Liturhiya** — Pangunang opisina alang sa polisiya, koordinasyon, ug pag-umol sa mga ministro sa liturhiya.
- **Komisyon sa Katekesis ug Relihiyosong Edukasyon** — Maghiusa sa sakramental nga katekesis sulod sa mga programa sa parokya ug eskwelahan.
- **Komisyon sa Kaparian** — Maghatag og padayon nga pag-umol sa homiletics, teolohiya sa liturhiya, ug pastoral nga pagsaulog.

- **Mga Komisyon sa Kabatan-onan, Kinabuhi sa Pamilya, ug mga BEC** — Magpalambo sa liturhiyang nakasentro sa pamilya ug gipangulohan sa kabatan-onan.
- **Komisyon sa Panulondon sa Simbahan ug Sining**— Magpanalipod sa mga sagradong luna, sining, ug arkitektura isip mga pagpahayag sa pag-ampo ug katahom.
- **Ministryo sa Musika ug Sining** — Magpalambo og well-trained choirs ug mga liturgical artists.
- **Mga Katolikong Eskwelahan ug Relihiyosong Kongregasyon** — Mahimong ehemplo sa maayong liturhikanhon nga praktis ug motabang sa mga programa sa pag-umol.
- **Faith Defenders, Renewal Movements, ug mga Relihiyosong Organisasyon** — Mahimong kauban sa pagpalalom sa pagsabot ug gugma sa mga sakramento.

3. Mga Pangunang Tigduso ug Pangunang Tigpatuman

- **Mga Pari ug Diyakono:** Isip mga pangunang selebrante ug sulugoon sa altar, sila ang manguay sa katilingban ngadto sa matinahuron ug malipayong pagsimba.
- **Mga Laykong Ministro sa Liturhiya:** Mga magbabasa, komentarista, koro, altar server, ug mga extraordinaryong ministro sa komunion — nga nagpakita sa aktibong partisipasyon sa mga layko.
- **Mga Relihiyosong Komunidad:** Mga saksi sa pag-ampo ug kontemplatibong debosyon, nga naghatag og mga retreat ug pag-umol sa liturhiya.
- **Mga Grupo sa Layko:** Mga tig-organisa sa pagbansay ug koordinasyon sa lebel sa parokya.
- **Mga Lider sa Kabatan-onan:** Mga ahente sa pagbag-o nga nagdala og kalagsik ug pagkamamugnaon sa liturhikanhong kinabuhi.
- **Faith Defenders ug Movements:** Mga magtutudlo sa mga sakramento ug mga evangelizers nga motabang sa uban sa pagsabot ug paghigugma sa liturhiya.

4. Ang Dalang Padayon

Ang tumong sa pagbag-o sa liturhiya mao ang pagbag-o sa kinabuhi.

Kon maayo ang pagsaulog sa liturhiya, ang mga tawo makahimamat si Kristo.

Kon ang mga sakramento dawaton uban sa pagtuo, ang mga kinabuhi mausab.

Kon ang matag Misa mahimong kasinatian sa komunyon, ang atong mga parokya mahimong mga tulunghaan sa pagkabalaan.

Busa, maningkamot kita sa pagsaulog sa atong pagtuo nga adunay kahulogan — uban sa pagtahod, pagsabot, ug kalipay.

Hinaut nga ang matag Eukaristiya makapadilaab sa atong mga kasingkasing, makabag-o sa atong mga komunidad, ug maghimo sa Simbahan sa Artsidiyosesis sa Sugbo nga hingpit nga buhi diha sa pagsimba ug misyon.

HALIGI 3: PAGSAKSI (WITNESSING)

Usa ka Katawhan nga Nagsaksi sa Pagtuo pinaagi sa Konkretong Pagkinabuhi sa Matag Adlaw

Ako nakasulti na nga aron ang Simbahan mahimong tinuod nga buhi, ang iyang mga sakop kinahanglan maningkamot sa pagsaksi sa pagtuo pinaagi sa konkretong pagkinabuhi matag adlaw — bisan unsa pa ang ilang kahimtang o kahimtang sa kinabuhi.

Ang pagtuo dili lamang usa ka butang nga atong isugid pinaagi sa mga pulong o saulogon pinaagi sa mga ritwal. Kinahanglan kini makita pinaagi sa atong pagkinabuhi, sa atong pakiglambigit sa uban, sa paagi sa atong pagtrabaho, pag-alagad, ug paghigugma.

Kung makita sa mga tawo ang atong kaluoy, pagkamatinud-anon, ug pagkamabination, maka-ingon sila: “Tan-awa kana nga Kristohanon — usa ka tinuod nga tinun-an ni Kristo.”

Ug kining tawag sa pagsaksi alang sa tanan — alang sa mga pari ug relihiyoso, sa mga laykong lider, sa mga pamilya, sa mga batan-on ug mga tigulang.

Kung ang kaparian ug ang mga layko magkinabuhi nga matinumanon sa Ebanghelyo, ang Simbahan mahimong kahayag sa katilingban ug timaan sa gugma sa Diyos dinhi sa kalibutan.

A. Pagkinabuhi sa Pagtuo pinaagi sa Buhat

Aron mahimo kini, ang atong Artsidiyosesis kinahanglan magpalambo ug komprehensibong programa alang sa Kristohanong pagsaksi ug sosyal nga kausaban.

Ang pagtuo kinahanglan molihok gikan sa altar ngadto sa kadalanan, gikan sa atong mga kapilya ngadto sa atong mga katilingban.

a. Mga Programa sa Parokya alang sa “Faith-in-Action”

Ang matag parokya kinahanglan magtukod ug “Faith-in-Action Team” nga magpalambo sa kalooy, hustisya, ug maayong pagdumala sa kabtangan.

Nagpasabot kini sa paghiusa sa atong pagsimba uban sa konkretong mga buhat sa gugma — pagpakaon sa gigutom, pagtabang sa mga kabus aron makapanginabuhi, pagpanalipod sa kinaiyahan, ug pagbarog alang sa kamatuoran ug integridad.

Mahimo usab kitang magtakda ug “Bulan sa Kristohanong Pagsaksi” matag tuig, diin ang mga parokya magpaambit sa makapadasig nga mga sugilanon kon giunsa pagkinabuhi ang pagtuo matag adlaw.

b. Ebanghelisasyon sa Pamilya ug sa Lugar sa Trabaho

Ang unang tunghaan sa pagsaksi mao ang panimalay.

Ang mga pamilya kinahanglan tabangan sa pag-ampo nga magkahiusa, pagpasayloay sa usag usa, ug pag-alagad isip mga “domestic church.”

Sa samang higayon, kinahanglan usab natong maabot ang mga lugar sa trabaho — pinaagi sa paggiya sa mga propesyonal, tag-iya sa negosyo, ug mga empleyado kon giunsa pagkinabuhi ang ilang pagtuo uban sa pagkamatinud-anon, hustisya, ug kalooy.

Magpasiugda usab kita ug mga seminar nga “Faith at Work,” diin ang sosyal nga pagtulun-an sa Simbahang Katolika mahimong praktikal nga giya sa paghimo og mga desisyon ug sa pagpatuman sa integridad sa negosyo, pangagamhanan, ug serbisyong publiko.

c. Pagsaksi pinaagi sa Media ug Digital nga Pamaagi

Niining panahona sa digital nga teknolohiya, kinahanglan usab kita ug mga “Digital Witnesses” — mga tawo nga mogamit sa social media dili aron mokatap ug kasuko o bakak, kondili aron mopakaylap sa kamatuoran, paglaum, ug pagtuo.

Magbansay kita ug mga parish communicators ug batan-ong boluntaryo nga makahimo ug mubo nga mga video, pagpamalandong, ug pagsaksi nga makadasig ug makasangyaw online.

2. Pagsaksi Taliwala sa mga Pari ug Relihiyoso

Apan ang pagsaksi dili lamang alang sa mga layko.

Kinahanglan kini magsugod kanamong inyong mga pari ug magbalantay.

Motuo lamang ang atong katawhan sa atong giwali kon makita nila nga atong gipuy-an ang atong giwali.

a. Simplisidad, Integridad, ug Kalooy

Kinahanglan bag-ohon nato ang atong paningkamot sa yano nga pagkinabuhi, mapaubsanon nga pag-alagad, ug paggiya uban sa kalooy.

Ang atong pagsaksi dili masukod pinaagi sa gidaghanon sa mga building nga atong natukod, kondili pinaagi sa atong pag-uban sa katawhan sa ilang mga kalipay ug kasakit.

b. Panaghiusa Taliwala sa Kaparian

Usa ka konkreto kaayo nga porma sa pagsaksi nga kinahanglan natong ipakita mao ang atong gugma ug panaghiusa isip managsoon nga mga pari.

Unsaon man nato ang pagwali mahitungod sa panaghiusa kon kita mismo nagpuyo nga nabahin, dili patas, o nahimulag?

Mao kana nga sa atong panaw padulong sa nabag-ong Simbahan, kinahanglan usab kita magtinguha alang sa usa ka sentralisado ug transparent nga sistemang pinansyal sa Artsidiyosesis — usa ka sistema nga magtugot sa patas nga benepisyo ug hiniusang pagdumala.

Kung ang matag pari, bisan unsa pa ang gidak-on o ang iyang parokya, makadawat og parehas nga standard nga binuwan nga allowance, nagsaksi kita sa hustisya, pagkamagsuon, ug panaghiusa.

Walay mahabilin; walay mobati nga nag-inusara.

Makakat-on kita sa pag-atiman sa usag usa — dili pinaagi sa pag-ilog sa resources, kondili pinaagi sa pagpaambit niini isip managsoon sa usa ka misyon.

Kining reporma makapalig-on usab sa accountability ug transparency — aron ang mga resources sa Simbahan mag-alagad sa Ebanghelyo ug dili sa personal nga kaharuhay. Magtudlo kini kanato nga ang tanan nga anaa kanato alang sa tanan, ug ang tanan nga atong ihatag alang sa Diyos.

c. Padayon nga Pag-umol ug Mutual nga Suporta

Padayon kita sa pagsuporta sa usag-usa pinaagi sa recollections, panag-istorya isip managsoon, ug hiniusang retreats — mga higayon diin kita makapahulay, makapaminaw, ug mabag-o isip managsoon.

Ang atong panaghiusa isip kaparian usa na ka makusog kaayong pagsaksi nga atong ikahatag sa katawhan.

3. Pagpalig-on sa mga Layko isip mga saksi sa Matag Adlaw

Ang atong mga laykong matinumanon mao ang Simbahan sa merkado, sa mga tunghaan, sa mga opisina, ug sa serbisyong publiko.

Sila nagdala kang Kristo ngadto sa mga dapit nga dili maadtoan sa mga pari.

a. Pag-umol alang sa Misyon ug Liderato sa mga Layko

Palig-onon nato ang liderato sa mga layko pinaagi sa padayon nga pag-umol — ilabi na pinaagi sa District Lay Mission Institutes, diin ang ordinaryong mga Katoliko bansayon sa pagsangyaw pinaagi sa ilang propesyon ug partisipasyon sa katilingaban.

b. Pag-ila sa mga Talagsaong Saksi

Mahimo usab kitang magtukod ug Tinuig nga Ganti sa Artsidiyosesis alang sa Kristohanong Saksi, aron ilhon ang mga indibidwal, pamilya, o organisasyon nga nagpakita sa mga mithi sa Ebanghelyo sa adlaw-adlaw nga kinabuhi.

Yano nga mga tawo — mga magtutudlo, mag-uuma, negosyante, nurse — nga nagkinabuhi sa ilang pagtuo uban sa integridad ug gugma.

c. Mga Kalihokan, Organisasyon, ug Katilingban

Atong ilhon ang dakong kontribusyon sa Catholic Faith Defenders, mga relihiyosong organisasyon, renewal movements, ug covenanted communities.

Ang ilang madasigon nga espiritwalidad makatabang sa mga Katoliko sa pagkinabuhi sa ilang pagtuo labaw pa sa Dominggo, pinaagi sa pag-umol og lig-ong mga pamilya ug mga tinun-an nga andam sa misyon.

Kinahanglan usab sila mahimong kabahin sa paningkamot sa atong Artsidiyosesis sa pagsaksi sa Ebanghelyo sa publikong kinabuhi.

4. Mga Ministeryo ug Komisyon nga Kinahanglan Mahilambigit

Ang pagsaksi responsibilidad sa tibuok Simbahan. Nagkinahanglan kini ug panagtinabangay taliwala sa:

- Cebu Caritas — isip nangulong tigpatuman sa mga programa sa faith-in-action ug sosyal nga serbisyo.

- Commission on Social Action, Justice, and Peace — aron maggiya sa atong adbokasiya alang sa integridad, ekolohiya, ug maayong pangagamhanan.
- Commission on the Laity — aron magkoordinar sa pag-umol ug mga programa sa misyon alang sa mga layko.
- Commission on the Clergy — aron magpalambo sa pagkamagsoon, transparency, ug kayano sa pagkinabuhi taliwala sa mga pari.
- Mga Komisyon sa Pamilya, Kabatan-onan, ug BECs — aron maghulma ug gagmayng katilingban sa pagsaksi sa mga panimalay ug barangay.
- Commission on Social Communications — aron mapakaylap ang mga sugilanon sa pagtuo pinaagi sa media.
- Renewal Movements ug Religious Organizations — aron mapadayon ang walay hunong nga ebanghelisasyon pinaagi sa ilang mga charism ug apostolado.

5. Ang Dalang Padayon

Akong pinalanggang mga higala, ang pagsaksi mao ang labing makapakombinsir nga paagi sa pagsangyaw.

Ang mga tawo tingali dili kanunay maminaw sa atong mga wali, apan kanunay nilang bantayan ang atong mga binuhatan.

Naghandum kita ug usa ka Artsidiyosesis diin ang matag pari, relihiyoso, ug layko mahimong buhing Ebanghelyo —

diin ang pagkamatinud-anon dili lamang iwali pinaagi sa mga pulong kondili ipakita usab pinaagi sa maayong pagdumala;

diin ang kayano ug pag-alagad mahimong timaan sa atong mga pari;

diin ang pagkamanggihatagon ug kalooy mahimong adlaw-adlaw nga pinulongan sa atong mga parokya;

ug diin ang mga matinumanon, pinaagi sa ilang adlaw-adlaw nga pagkinabuhi, maghimo kang Kristo nga makita dinhi sa kalibutan.

Kung magkinabuhi kita niini nga paagi — kung ang atong pagtuo mahimong kinabuhi, ug ang atong kinabuhi mahimong pagsaksi — ang Simbahan dili lamang magpadayon sa paglungtad; kini mahimong hingpit nga buhi.